

KONCEPCE ČINNOSTI PRACOVISTĚ

Ústav pro jazyk český jako moderní a otevřená vědecká instituce pro 21. století

Tato koncepce rozvoje Ústavu pro jazyk český AV ČR, v. v. i., (dále ÚJČ) vychází z vlastní 13leté pracovní zkušenosti v ÚJČ, z pracovních a koncepčních dokumentů ÚJČ a AV ČR a z konzultace současné práce jednotlivých oddělení a jejich záměrů do budoucna s jednotlivými vedoucími a dalšími pracovníky ÚJČ.

ÚJČ je v posledním mezinárodním hodnocení označen jako pracoviště špičkové úrovně dosahující excelentních vědeckých výsledků v národním i mezinárodním měřítku. Základním cílem předkládané koncepce ústavu je udržet a dále rozvíjet tuto vědeckou úroveň, v národním měřítku je pak nadále vysoce žádoucí udržet a rozvíjet společenskou prestiž, kterou si ÚJČ vybudoval v očích veřejnosti. Jsem přesvědčen, že ÚJČ má všechny předpoklady pro to, aby v uvedených ohledech udržel a dále rozvíjel svou úroveň. Pracoviště disponuje vysoce kompetentními odborníky, vynikajícím know-how v oboru, jedinečnými a nenahraditelnými soubory jazykových dat a lingvistických zdrojů. Pracovníci ÚJČ mají silnou vnitřní motivaci k samostatné vědecké práci, jsou v oboru vysoce aktivní a angažovaní a mají realistické plány další práce ústavu, na jejichž základě by měly vzniknout excelentní vědecké výstupy. Funkci ředitele pracoviště proto chápu především jako povinnost zajišťovat kvalitnímu pracovnímu kolektivu dobré pracovní podmínky a koordinovat jednotlivé úkoly vzhledem k vědecké specializaci ÚJČ a společenským potřebám a požadavkům.

ÚJČ tradičně naplňuje tyto základní role: roli vědecko-výzkumnou, roli kodifikační a roli popularizačně-vzdělávací. Koncepci budu dále členit podle těchto rolí a posléze představím souhrn činností servisního a provozního charakteru, které bude třeba zajistit.

Role vědecko-výzkumná

Hodlám usilovat o to, aby jednotlivá oddělení v nadcházejícím období nadále vytvářela vědecká díla špičkové kvality a vysoké míry odborné i společenské relevance. Jde hlavně o práce, které z podstaty věci nemohou vznikat na univerzitních pracovištích, ÚJČ je tedy při jejich tvorbě nezastupitelnou institucí. Mám na mysli převážně rozsáhlé práce, jako jsou slovníky či gramatiky, které vyžadují dlouhodobé nasazení větších týmů odborníků, a proto by měly vznikat v rámci ústavních úkolů. Pokrytí nákladů na taková díla bude vyžadovat co nejchopodárnější zacházení s institucionálními finančními prostředky a získávání účelových prostředků tak, aby výzkumy z nich hrazené byly pokud možno komplementární k tvorbě výstupů tohoto typu. Kromě zajištění prací na dlouhodobých úkolech, které nastiňuji níže, navrhuji tamtéž i další rozvíjení stávající vědecké působnosti ústavu.

Zcela obecně, bez zřetele k záměrům jednotlivých oddělení, bych ve funkci ředitele kladl značný důraz na mezinárodní spolupráci stejně jako na spolupráci s ostatními subjekty vědy a výzkumu (dále VaV) a vysokými školami u těch oddělení, která v této oblasti mají dosud rezervy. Totéž platí pro zvyšování vědecké kvalifikace členů jednotlivých oddělení. Vědeckou kvalifikaci, perspektivu vědeckého růstu spolu s perspektivou, že působením v ÚJČ se může pracovník stát ceněným odborníkem doma i součástí mezinárodní vědecké komunity, považuji za základní motivační prvek pro to, aby se ústavu dařilo vychovávat nadějně a inspirativní osobnosti v oboru. Bez této motivace se ÚJČ nebude dařit získávat mladé perspektivní pracovníky a pro jistou část stávajících zaměstnanců se může stát nikoli ústavem, nýbrž „úřadem“, v němž postačí např. dosáhnout jen jisté řemeslné úrovně při vyplňování databází. Inspirací pro dosahování vyšší kvalifikace a širší vědecké spolupráce mohou být motivační systémy uplatňované na některých univerzitách – progrese platu podle kvalifikace, kvality výstupů, míry začlenění do mezinárodní vědecké komunity a úspěšnosti při získávání účelových finančních prostředků na VaV.

Činnost a záměry oddělení

Z konkrétních dlouhodobých týmových úkolů považuji za nejnaléhavější dokončení výkladového slovníku současné češtiny, na kterém pracuje **oddělení současné lexikologie a lexikografie**. Dokončení je nutné jak vzhledem k zastaralosti stávající kodifikace, tak vzhledem k očekávání laické i odborné veřejnosti. Bude patřit k prvořadým úkolům nového ředitele pracoviště, aby dokončení slovníku odborně i finančně zajistil. Je přitom pravděpodobné, že dokončení bude vyžadovat delší čas, bude tedy třeba zajistit podmínky pro plynulou práci a postupné zveřejňování.

Po stránce odborné bude konkrétně zapotřebí podpořit oddělení ve vědeckém růstu, tj. v rozšiřování kvalifikace v doktorských studijních programech, v získávání dalších zkušeností ve spolupráci s domácími i zahraničními lexikografickými pracovišti a ve vylepšení publikačního profilu oddělení. Revizi patrně zaslouží též převážně excerpční povaha tvorby podkladů. Je třeba soustředit se na to, aby bylo možno excerpce omezit, kde je to možné, a nahradit ji korpusovými daty. Kromě toho bych v tomto směru rád využil svých zkušeností s prací se slovníkovými databázemi nakladatelství Oxford University Press. Tyto databáze disponují moderním systémem tagování, které zajišťuje jednak jednotnost zpracování určitých jevů ve slovníku, např. nepočitatelných podstatných jmen, jednak vymezuje jednotlivé části hesla a jejich výslednou úpravu ve slovníku. Možnosti získání grantových prostředků na úkol takového typu jsou, jak známo, omezené, bude tedy třeba zaměřit se alespoň na získávání grantů na dílčí oblasti, např. zpracování určitých gramatických jevů ve slovníku, a sledovat případné nové příležitosti k financování z účelových prostředků.

Oddělení vývoje jazyka se řadí k těm, která dosahují vynikajících výsledků, a pro tvorbu výstupů úspěšně získává značný objem účelových prostředků. Hodlám oddělení podpořit v úsilí o dokončení Elektronického slovníku staré češtiny, ve zpřístupňování rukopisů a starých tisků a v budoucnu též v započítání prací na slovníku humanistické a barokní češtiny. Žádoucí je též podpora provozu a rozvoje webu *Vokabulář webový*.

Stejný postup, tj. podporovat dokončení rozpracovaných děl a přípravu či započítání děl zamýšlených, hodlám uplatnit i v případě **oddělení etymologického**. Je záhodno dokončit práci na Etymologickém slovníku jazyka staroslověnského a posléze připravit koncepci velkého etymologického slovníku češtiny.

Oddělení dialektologie rovněž dosahuje vynikajících výsledků v národním i mezinárodním měřítku a je úspěšné též v získávání účelových prostředků na svou činnost. Podpořím oddělení v záměru publikovat svá dokončená i rozpracovaná díla v elektronické podobě v jednotném rozhraní. Je záhodno, aby v rámci finančních možností ÚJČ pokračovaly práce na Slovníku nářečí českého jazyka, na jazykových atlasech (evropském a slovanském) i na archivech nářečních jazykových prostředků. Vzhledem k současnému vývoji dialektů, k vymírání generací nositelů nářečí a stárnutí generací těch, kteří vyrůstali ve společnosti nářečních mluvčích, by bylo rovněž žádoucí finančně podpořit nový terénní výzkum, který by zmapoval současnou situaci nářečí. Oddělení pracuje též na slovníku pomístních jmen z východní části území ČR, nepovažuji jej však za prioritu oddělení, tudíž předpokládám, že práce na něm nemusí postupovat rychlejším tempem.

Plynulá práce na Slovníku pomístních jmen v Čechách by měla být naopak hlavním úkolem **oddělení onomastiky**. Za účelné považuji též sjednocení slovníků pomístních jmen vznikajících na pražském a brněnském pracovišti, a to po technické stránce (jednotné uživatelské prostředí). Pozornost bude třeba věnovat personálním otázkám, práce na slovníku bude totiž vyžadovat personální posílení oddělení. Oddělení by se i nadále mělo věnovat soudnímu znalectví v oboru vlastních jmen.

Oddělení stylistiky a lingvistiky textu, jež tradičně vykazuje vysokou vědeckou úroveň dosahovaných výsledků, hodlám podpořit v záměru přiklonit se k širší sociolingvistické orientaci, která přesahuje rámec tradičně pojímané stylistiky. Při současném vývoji věd o komunikaci chápu tento krok jako přirozený a nezbytný. V souvislosti s úpravou zaměření bude třeba hledat zdroje financování pro zamýšlené terénní sociolingvistické výzkumy.

Oddělení gramatiky, ač je relativně nové, se etablovalo jako vysoce úspěšné a rovněž patří k oddělením s ceněnými výsledky, je úspěšné i v získávání účelových prostředků. Do budoucna má realistické a vědecky i společensky žádoucí cíle, konkrétně vytvoření rozsáhlé akademické gramatiky češtiny. Vzhledem k počtu a věkové struktuře členů oddělení bude v nadcházejícím období třeba věnovat zvýšenou pozornost personálním otázkám.

Oddělení jazykové kultury plní významnou společenskou roli svým jazykovým poradenstvím, jazykovou osvětou a tvorbou zdrojů poučení o jazyce, které jsou v očích veřejnosti chápány jako vysoce závazné. V nadcházejícím období však budu vyžadovat dokončení vědecké kvalifikace stávajících doktorandů vyšších ročníků, přesun centra zájmu oddělení k teoretické lingvistické práci a zapojení do mezinárodních vědeckých struktur. Oddělení disponuje kvalitním týmem, který je dozajista schopen vytvořit solidní současnou teorii jazykové kultury zohledňující jak tradice Pražské školy, tak současné směry vědeckého bádání v této oblasti. Toto oddělení záměrně zmiňuji jako poslední, protože na jeho činnost a produkci navážu v následujícím oddílu.

K obecné povaze vědecké práce v ústavu uvádím ještě několik oblastí rozvoje. Mám zájem o to, aby vědecké záměry jednotlivých oddělení rovněž procházely vnitřní oponenturou. V jejich práci totiž existují styčné oblasti, např. lexikografickou práci se zabývá oddělení současné lexikologie a lexikografie, oddělení vývoje jazyka, specifické lexikografické práce provádí též oddělení onomastiky, dialektologie apod. Oddělení stylistiky a lingvistiky textu při své sociolingvistické orientaci může poskytnout řadu metodologických podnětů pro terénní výzkumy jazykové situace dialektologům apod. Výměna zkušeností mezi odděleními by pomohla vědeckou práci a výstupy z ní zkvalitnit a modernizovat.

Dále považuji za velmi žádoucí, aby prostředí ÚJČ pracovníky silně motivovalo ke zvyšování vědecké kvalifikace. Zvážil bych proto též možnost zmiňovanou ve Strategii AV21, tj. udržet stávající a akreditovat nové studijní programy společně s univerzitními pracovišti. Akreditace společných studijních programů by umožnila podílet se na výchově budoucí generace badatelů a mít přímo v prostředí ÚJČ možnost vytipovávat mladé talenty pro kariéru v ÚJČ. Kromě toho se pokusím získat pro ÚJČ možnost přijímat studenty na stáži v rámci programu Erasmus. K výchově a získávání mladých talentů tradičně a po zásluze patří též podpora akcí typu Olympiáda v ČJ, v otázce vědeckého rozvoje je nadále žádoucí spolupracovat s profesními sdruženími, např. s Kruhem přátel ČJ nebo Jazykovědným sdružením.

Vědeckému rozvoji pracoviště by prospělo též posílení povědomí o příslušnosti ÚJČ k AV ČR, které podle mého názoru mezi řadovými zaměstnanci není příliš silné. Považuji za vhodné, aby se zaměstnanci aktivněji zapojovali do smysluplných mezioborových aktivit napříč ústavu, využívali mobilních projektů AV, možností účelového financování výzkumu ze zdrojů AV apod.

Výše již bylo naznačeno, že hodlám usilovat o to, aby ÚJČ byl institucí otevřenou spolupráci s dalšími subjekty VaV a pevněji začleněnou v mezinárodní vědecké komunitě. Převážná většina oddělení již nyní disponuje potřebným know-how pro mezinárodní spolupráci i pro dosahování prestižních publikačních výstupů, zejména cizojazyčných. Podle mého názoru lze toto know-how dále využít a rozvíjet již jen „pouhou“ otevřeností v rámci ústavu, tj. efektivní komunikací mezi odděleními, vzájemnou pomocí a sdílením poznatků a zkušeností v rámci ÚJČ. Z vlastní zkušenosti, z rozhovorů s vedoucími i řadovými pracovníky vyplývá, že ÚJČ v současné době postrádá vedením iniciovanou snahu o transfer znalostí a jakýsi vnitřní dialog. Zkvalitnění a zefektivnění vnitřní komunikace a spolupráce mezi odděleními tedy chápu jako stěžejní úkol pro budoucí vedení ÚJČ, nejen pro posílení vědecké role ústavu. Pro tento účel bude obnovena tradice celoustavních seminářů.

Spolu s chystanou orientací ÚJČ na zapojení do mezinárodní vědecké komunity bude potřeba posílit roli jazykového vzdělávání u oddělení, která v této oblasti mají dosud rezervy. V těchto odděleních by měli být vytipováni zaměstnanci s přiměřenou úrovní znalosti anglického jazyka, kteří se budou dále vzdělávat nejen v komunikačních dovednostech v angličtině, ale zejména v oblasti tzv. „academic writing“, aby zajistili komunikaci oddělení se zahraničními partnery a mohli produkovat vědecké texty publikovatelné v zahraničí. Pro rozvoj cizojazyčných kompetencí má ÚJČ ideální podmínky, neboť

jeho součástí je Kabinet jazyků. Tento záměr neznámá, že je třeba plošně prosadit angličtinu jako jediný jazyk mezinárodní komunikace. Pokud je oddělení dobře etablováno v mezinárodní spolupráci, jejímž komunikačním prostředkem jsou jiné jazyky, nebude samozřejmě třeba jazyk(y) mezinárodní komunikace měnit.

V rámci rozvoje mezinárodní spolupráce by bylo záhodno, aby se ÚJČ stal iniciátorem vědeckého setkávání, např. zval inspirativní zahraniční odborníky na veřejné přednášky nejen pro pracovníky ústavu, ale i pro širší odbornou veřejnost. Zvané přednášky a semináře zahraničních badatelů jsou už dnes běžné na úrovni oddělení, nikoli však na úrovni ústavu.

Role kodifikační

Kodifikační role ÚJČ je nadále vnímána jako velmi významná mezi lingvisty a zejména ze strany veřejnosti. ÚJČ dosud publikoval několik zdrojů poučení o jazyce, omezme se zde toliko na ty, které jsou primárně určeny pro nejširší uživatelskou veřejnost. Tradičně mezi kodifikační příručky náleží Pravidla českého pravopisu, Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost, nověji k nim přibyla Internetová jazyková příručka, tiskem vyšla její výkladová část pod názvem Akademická příručka českého jazyka. Není s podivem, že nejen laická veřejnost se ptá po míře závaznosti těchto zdrojů, po jejich případné hierarchii („Která z nich je nejdůležitější?“), tím spíše, že příručky samy vztah k jiným příručkám a svůj kodifikační status popisují různě, a to ne vždy zcela zřetelně.

Tento stav považuji za neudržitelný, a proto pokládám za nutné, aby ÚJČ moderně reflektoval svou kodifikační roli a povahu svých kodifikačních děl v současné společnosti, např. podle modelů sociálního silového pole. Pokládám za žádoucí, aby v budoucnu existoval omezený a nerozrůstající se okruh hlavních kodifikačních zdrojů vydávaných ÚJČ. Dále pokládám za přirozené a dobově přiměřené, že tyto zdroje budou mít primárně elektronickou podobu. Vzhledem k jejich zaměření na nejširší veřejnost by jejich elektronická podoba měla být přizpůsobena moderním zařízením (tablety apod.).

Dobově přiměřená je též otázka, zda k elektronickým zdrojům bude třeba paralelně vydávat též (nutně redukovanou) tištěnou podobu. Tuto otázku bude nutno řešit zejména u vznikajícího výkladového slovníku, a to v součinnosti se všemi odděleními ÚJČ. Tradiční tištěné příručky, např. Pravidla českého pravopisu, nehodlám nutně rušit, namísto je však diskuse o smyslu jejich existence, cílové uživatelské skupině, budoucí podobě, nákladu apod. Obecný odklon od tištěných příruček je dán tím, že elektronické zdroje poučení jsou u veřejnosti v současné době zcela jednoznačně preferovány, jsou opatřeny lepšími možnostmi vyhledávání a umožňují předat mnohem více informací o kterémkoli jazykovém jevu. Není tedy u nich třeba uchylovat se k redukcionismu danému omezeným prostorem tištěné publikace. Za nutné naopak pokládám, aby kodifikační díla prezentovaná jako díla, která vznikla v ÚJČ, procházela také v ÚJČ vnitřní oponenturou už od fáze přípravy koncepce. V současnosti se vnitřní oponentura těchto prací neprovádí v žádné fázi realizace.

Role popularizačně-vzdělávací

Popularizační práce ÚJČ je nepochybně významná složka jeho činnosti, neměla by však neúměrně zasahovat do vědecké činnosti pracoviště. Je záhodno založit ji na nových výzkumech, minimalizovat banalizaci typu „správně je...“ a podávat popularizační výklady i problémově, tj. představovat jevy pomezí, nevyhraněné, neustálené, s otevřeným řešením apod. Řada pracovníků ÚJČ má s popularizací bohaté zkušenosti a už dnes k ní přistupuje uvedeným způsobem.

Státní správa a široká veřejnost po ÚJČ velmi často požaduje nejrůznější kurzy češtiny, úpravy písemností apod. V této oblasti spatřuji velký potenciál, který by bylo možno komerčně využít ve prospěch ÚJČ. Stávající Kabinet jazyků, který už dnes nabízí kurzy pro veřejnost, by – bude-li to administrativně a právně možné – mohl být transformován v Kabinet jazyků a jazykového vzdělávání a rozšířen

o vyškolené lektory (osoby bez vědeckých ambicí, ale s vlohami pro lektorskou činnost), kteří by vedli kurzy češtiny a úpravy písemností. Zatím v této oblasti působí řada soukromých firem se školeními kolísavé kvality, avšak s uspokojivým ekonomickým výsledkem.

Organizační a ekonomická problematika, problematika informačních a komunikačních technologií

Za ne zcela vyhovující považuji, zjevně v souladu s většinovým názorem ostatních zaměstnanců, současnou podobu a současné fungování ekonomicko-technického oddělení ÚJČ (dále ETO). Kritiku zaměstnanců zaslouženě sklízí ne vždy konstruktivní a ne zcela pružný přístup ETO k vědeckým pracovníkům. Je sice nutné přiznat, že se práce ETO postupně mění k lepšímu, výjimky v přístupu zaměstnanců existují, ale přesto lze celkově o přístupu ETO říci, že stále do jisté míry postrádá povědomí o služebném charakteru pracoviště. Problémy a požadavky nejsou řešeny tak aktivně, iniciativně a vstřícně, jak by bylo záhodno. Vše řečené vyniká obzvláště jasně při srovnání např. s projektovými servis a ekonomickými odděleními univerzit. Osobně mohu z vlastních zkušeností s vedením grantů srovnávat s projektovými servis UPOL Olomouc a ZČU v Plzni a toto srovnání není pro ÚJČ zcela příznivé.

V případě ETO plánuji jednak nechat posoudit adekvátnost počtu pracovníků (v součinnosti např. s nezávislou účetní firmou nebo inspirací v jiných ústavech AV), jednak najít nové zaměstnance, kteří budou k práci přistupovat aktivně a konstruktivně. Nasnadě je též otázka modernizace oběhu dokumentů, zejména systém schvalování účetních dokladů elektronickou cestou, inventarizace majetku pomocí čárových kódů apod. S narůstající internacionalizací bude i v případě ETO třeba řešit jazykovou vybavenost pracovníků (cizojazyčné účetní doklady musejí vědeckí pracovníci překládat).

Velikou slabinou provozní stránky ÚJČ je podpora grantů. Na rozdíl od obou univerzitních pracovišť, s nimiž mohu srovnávat, je příprava grantů, a to včetně jejich ekonomické stránky, plně ponechána na podavateli. Součinnost s ETO byla vždy problematická, protože neexistoval pracovník přímo pověřený grantovou agendou, a tudíž práce s ekonomickými údaji a jejich aplikace v grantové přihlášce byla založena na de facto neformální domluvě s ETO. K ETO by tedy podle mého záměru měl být přidružen kvalifikovaný projektový manažer, který by vyhledával grantové příležitosti a účinně, iniciativně a aktivně pomáhal se všemi aspekty přípravy nových projektových přihlášek a se zpracováním administrativní agendy běžících grantů. Projektový manažer by spolupracoval s administrativní pracovníci přijatou před nedávnem na grantovou agendu.

Za neprůhledný a neúměrně složitý považuji systém tvorby mezd v ÚJČ, zejména přidělování osobních příplatků. Tento systém hodlám učinit transparentním a vypracovat metodiku tvorby mezd zohledňující výše zmíněný motivační systém pro aktivně vědecky pracující a vědecky se rozvíjející pracovníky, kteří dosahují vynikajících výsledků a produkují hodnotné výstupy.

Po případném nástupu do funkce bych rovněž podrobil analýze hospodárnost provozu ÚJČ, výhodnost platných smluv na dodávky komodit, energií a služeb, způsob vypisování a organizaci výběrových řízení atd. a v případě potřeby zajistil hospodárnější řešení.

Oprávněné kritice bývá nezdůvodněná též práce a přístup správců sítě. Mým záměrem je jednak změnit systém jejich práce stejně jako u ETO, tedy přimět je k aktivní a iniciativní součinnosti s vědeckými pracovníky a postavit do popředí služebný charakter jejich práce. Vzhledem ke stávajícímu počtu elektronických databází a zdrojů ÚJČ, které nejsou centrálně spravovány, považuji za vysoce žádoucí angažovat též přiměřený programátorský tým pro jejich správu, údržbu, rozvoj a v neposlední řadě ochranu a zabezpečení dat. Tyto činnosti musejí v současnosti operativně řešit jednotlivá oddělení a ne vždy se daří programátorské služby uspokojivě zajistit technicky i finančně.

Ve způsobu vedení ústavu se ztotožňuji s aktuální strategií rozvoje AV ČR AV21, která uvádí, že „Akademie věd ČR je demokratickou samosprávnou soustavou vědeckých pracovišť“, která „provádí

náročný a kvalitní základní a aplikovaný výzkum rozvíjený v souladu s potřebami společnosti“. Uplatnění demokratického prvku řízení, tj. partnerské, konstruktivní, nemanipulativní a otevřené spolupráce řídicích orgánů pracoviště (Rada ÚJČ, Dozorčí rada ÚJČ, ředitel), zaměstnaneckých organizací (odborová organizace) a orgánů AV ČR, považuji za samozřejmost a morální povinnost ředitele. Základem dobře fungující instituce je podle mého názoru dobře fungující vnitřní komunikace, atmosféra vzájemné důvěry vedení a zaměstnanců, v níž zaměstnanci nebudou mít strach sdělit své kritické názory vedení a která pomůže vytvořit „sjednocující a inspirativní vědeckovýzkumné prostředí“ (viz Strategii AV21). Hodlám se proto průběžně aktivně setkávat se zaměstnanci na všech úrovních a diskutovat s nimi o aktuálních pracovních problémech, např. formou účasti na poradách oddělení.

V poslední době se ÚJČ potýká se závažnými případy porušování autorských práv (plagiátorství příruček vydávaných ÚJČ, nelegální kopírování a stahování digitálních dat). Lze předpokládat, že takové případy budou nastávat i v budoucnosti, zvažil bych proto možnost zajistit si vlastní spolehlivé právní služby.

Získání a rekonstrukce nové budovy ÚJČ

V souhlasu s rozhodnutím Rady ÚJČ ohledně objektu ve Washingtonově ulici považuji za žádoucí získat pro ÚJČ novou budovu, v níž by sídlili všichni pražští pracovníci ÚJČ. Z pohledu technicko-bezpečnostního považuji získání budovy dokonce za urgentní. Pracovníci v Letenské i Valentinské ulici pracují v prostorách se zastaralou elektroinstalací cca ze 60. let 20. století (hliníkové rozvody, 2 zásuvky na 1 pracovnu, množství prodlužovacích šňůr), sám pamatuji několik zahoření elektroinstalace a řadu výpadků. Nevyhovující je též osvětlení místností (např. pro studium starých tisků) a regulace teploty.

Přesídlení do jedné budovy bude mít přínos pro zmíněnou výměnu zkušeností mezi odděleními a spolupráci mezi nimi. Kromě toho pro přesídlení hovoří řada důvodů provozních a ekonomických, možnost ovlivnit výši provozních nákladů bez zásahů spoluvlastníků budovy, vlastní pracovníci údržby, vlastní dohled nad dodržováním předpisů bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Zároveň však bude vlastnictví, rekonstrukce a údržba vyžadovat zvýšené finanční náklady, zejména v prvních letech po získání budovy.

Vzhledem k tomu, že nelze přesně předvídat, jaký objem finančních prostředků bude v příštích letech přidělovat na VaV vláda a následně AV ČR, je třeba už před započítím rekonstrukce důkladně promyslet a zajistit hospodárnost budovy a jejího provozu: inteligentní systémy vytápění a větrání podle využití budovy, úsporná svítidla (pohybová čidla, kde to bude relevantní), úsporné systémy splachování, třídění odpadu, přesné odečty energií, zateplení, okna, hospodárny a důkladný úklid, ostraha apod. Je třeba minimalizovat riziko, že by náklady na budovu zatížily rozpočet ÚJČ natolik, aby tím byla významně zasažena vědecká činnost pracoviště. Při rekonstrukci, správě a údržbě budovy mohou uplatnit zkušenosti místopředsedy výboru společenství vlastníků domu s 26 bytovými jednotkami: řádná organizace výběrových řízení na stavební práce a na dodavatele služeb, kontrola průběhu stavby a dodržování rozpočtu, vedení a kontrola účetnictví, periodické bezpečnostní prohlídky a revize stavebních konstrukcí, rozvodů a instalací, dokonce i soudní spory související se stavbou a provozem budovy apod.

Za samozřejmou považuji při získání a rekonstrukci nové budovy konstruktivní součinnost ÚJČ s nadřízenými orgány AV ČR a realistické plánování podílu finančních prostředků, které poskytne AV a které bude možné získat ze strany ÚJČ.